

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Art. I. De Confessione Judiciali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

antur, Constitutione, quæ incipit Cordi no-
 bis est, edita 3. Calend. Aprilis 1568. quas
 refert Quaranta Summa Bullar. V. Seque-
 strum & latè explicant Gonzalez ad Reg.
 8. Præm. §. 7. & Jordanus cit. Tit. 15. a
 num. 7.

TITVLVS XVIII.

De Confessis.

Expeditis, quæ circa varia Judi-
 ciorum incidentia sanctioni-
 bus Ecclesiasticis constituta
 sunt, progredimur ad causam
 Principalem siue intentionem actoris, cu-
 us isti probatio ferè incumbit: nisi ad-
 versarii, siue rei confessione à probandi o-
 nere releveretur.

ARTICVLVS I.

De Confessione Judi- ciali.

SUMMARIUM.

1. Confessio alia Judicialis, alia Extra-
 judicialis est.
2. Ad illam requiritur; ut à mentis
 compote,
3. Et pubere,
4. Liberè ac sponte,
5. Et ex certa scientia;
6. De re certa,
7. Naturæque & Juri non repugnante,
8. In iudicio, coram Judice competente,
9. Et parte adversâ, ejusve procuratore
 presente;
10. Secundum aliquos etiam, expressâ
 causâ, fiat.
11. Confessio judicialis plenè probat eon-
 tra confitentem;

12. Qui tamen per sententiam in Crimi-
 naliibus,
13. Et in Civilibus etiam causis est con-
 demnandus.
14. Positioni respondere recusant pro
 confesso, non in Criminalibus,
15. Sed in Civilibus causis habetur:
16. Neque in his, frecescandi justam ha-
 beat causam.
17. Confessio procuratoris domivo;
18. Prelati Ecclesia vel Monasterio;
19. Et authoris successori aliquando,
 non semper, nocet.
20. Crimen confessus de sociis interro-
 gandus non est:
21. Nisi in specialiter exceptis,
22. Et quibusdam aliis criminibus;
23. Vel, cum interrogationem permittit
 consuetudo,
24. De sociis nunquam rei fidei suspic-
 ita,
25. Et alij de certis personis in specie in-
 terrogandi;
26. Neque eorum dicta, non confirmata
 credendum,
27. Aut in denuntiatis specialiter in-
 quirendum est:
28. Nisi denunciatio sit adminiculata.
29. Crimen incidenter confessus Ordina-
 riâ,
30. Vel arbitrariâ penâ plecti potest.
 Confess.

1. **C**onfessio in genere est Eius, quod ab adversario intenditur, facta asseveratio seu affirmatio: quæ à loco bifariam dividitur: & si in Jure judiciòve, id est, in loco, in quo iudex iudicandi causâ solet consistere, Judicialis: si verò extra eum locum & jus fiat, Extrajudicialis appellatur, Mascardus de Probat. Proëm. q. 5. n. 7. Ad eam, ut veræ Judicialis Confessionis effectus habeat in præjudicium confitentis, DD. passim exigunt; ut facta sit

2. Primò ab eo, qui est sanæ mentis, pubes, imò major 25. annis, l. Certum 6. §. 5. ff. hinc: inter quos tamen multum intereunt; ab eo enim, qui mentis non sanæ, aut infans, vel infantia proximus est, etiam præsentē tutore, facta confessio nulla est; cum non intelligat negotium, de quo interrogatur, §. Furius 8. §. 5. Sed quod

3. 10. Instit. de inutil. stipul. Eodem modo non valet, quæ facta est sine tutoris autoritate à pupillo, infante majore; cum discretionem non habeat, l. Pupillus 9. ff. de Acquir. hered. l. que nequeat obligare, pr. V. Unde in his, Instit. de Auth. tut. Facta autem cum autoritate tutoris Jure quidem subsistit, sed eâ læso succurritur beneficiò in integrum restitutionis, l. Certum, §. 5. cit.

Minor etiam, curatorem habens, confitendò sibi non præjudicat, nisi iste intervenerit, arg. l. Si curatorem 3. C. De integ. restit. Curatorem autem non habentis, etsi extrajudicialis confessio valeat, sed obnoxia sit restitutioni, §. 5. cit. in iudicio tamen facta, regulariter nulla est; cum, per se loquendò legitimam personam standi in iudicio non habeat, l. In rebus 2. C. Qui legit. pers. §. 1. In universis 9. C. Qui dare tut. poss. Panormit. in c. fin. n. 8. & Lanfranc de Confess. n. 4. Regulariter, inquam, propter casus, quibus agitur de momentanea possessione, vel re-

bus spiritualibus, hisve annexis; cum enim in hujusmodi causis stare in iudicio possit, l. fin. junctâ Glossâ, V. Quamcumque, C. Qui legit. pers. standi §. c. fin. de iudiciis in 6. super iis in iudicio facta ab hujusmodi minore confessio valebit, sed læsus in integrum restituetur, ut iidem monent.

4. Secundò, sponte ac liberè; quia vi metive extorta fidem non facit, & cessante metu, revocari potest, can. Si quandoque, 15. q. 6. §. 1. §. 27. ff. de Q. 2. sæpè enim vi metive quis contra se ipsum testificatur: & propterea ex confessione, etiam legitimis iudiciis præcedentibus, per tormenta extortâ, quòd satis libera non sit, reus non condemnatur: nisi altero die, extra tormentorum conspectum, in loco publici tribunalis interrogatus, in ea perseveret, cit. Panormit. n. 11. Lanfranc. n. 8. Maranta de Ord. iudic. p. 6. memb. 10. act. 14. n. 15.

5. Tertio, ex certa scientia: & non ex probabili errore facti alieni, c. fin. cit. l. Error §. 1. Regula 9. ff. de J. §. F. J. cum, qui errat, non fateatur, nisi Jus ignoret, l. Non fateatur 2. ff. hinc; ac proinde circa alienum factum in iudicio facta erronea confessio non solum à minoribus & Ecclesiis, qui eâ læsi in integrum restituuntur, c. fin. De integ. restit. in 6. sed à majoribus quoque revocari usque ad conclusionem in causa potest, ostendendò rem aliter se habere.

Alia ratio est erroneæ confessionis circa factum proprium, v. g. à se initum contractum; circa hoc enim admissum errorem si revocare confessus velit, probare debet causam, ex qua error ille permanarit, v. g. se alterius dolo vel suasionem deceptum, vel propter longinquitatem temporis, aut negotii valde intricati perplexitatem: etsi ante litem contestatam (vel post hanc, si confessio extra iudicium, aut in isto ab eius procuratore facta sit) suffi-

Q9

fit) suffi-

fit) sufficiat probare, rem aliter, quam confessus est, se habere, *citt. Panormit. n. 23. & Lanfranc. n. 52.*

6. Quartò, eadem confessio iudicialis esse debet de re, quoad substantiam & quantitatem certa; ut ex ea constet, quid & quantum litigans confiteatur, *l. Certum cit. pr. & §. 1. cum enim confessio pariat sententiam, sicut hæc, de re vel quantitate incerta prolata, in valida est, §. Curare 32. Infit de Adionibus, ita etiam confessio, nisi de re & quantitate certa, subsistere non valebit, Glossa in l. CV. Certum cit. & propterea, qui debitum confessus est, ut rem vel quantitatem certam exprimat, urgeri potest, Perez in C. hic n. 8. & Bruneman. in l. Certum cit. n. 1.*

7. Quintò, de re, quæ Naturæ & Juri non repugnat, *l. Si is 14. §. 1. ff. de Interrogat. in jure fac.* Quare non præiudicat & nulla est confessio fatentis, se esse filium eius, qui ætate minor, *l. Confessionibus 13. pr. ff. ad L. Aquil. occidisse hominem, qui adhuc est in vivis, l. Inde 23. §. fin. ff. Ad L. Aquil. commisisse adulterium, qui castratus, vel aliunde impotens est, arg. c. Quod sedem 2. de Frigid. & malef. possidere beneficium Ecclesiasticum, qui laicus est, c. Ex literis 6. de Transact. se esse conjugem mulieris infidelis, consanguineæ, vel affinis, *can. Cave, 28. q. 1. c. 1. & c. Non debet 8. de Consang. & affinit. Panormit. in c. fin. cit. n. 16.**

8. Sextò, in iudicio & coram iudice competente, *c. At si clerici 4. de Judiciis;* ob cuius defectum clerici, conventi coram laico, & coram Civili magistratu Studiosi Academici confessio habetur pro extrajudiciali, ut ex ea confessus ab Ecclesiastico vel Academico iudice nequeat condemnari: nisi in confessione sua à iudice competente legitime examinatus persistat: ad quod, eum compelli posse *arg. l. Generaliter 13. in fine, C. De non*

*numerata per. cum Decio in d. cit. n. 17. & Boërio ibid. docet Clarus §. fin. q. 12. à n. 132. Coram arbitro Juris & Compromissario, servatò Juris ordine procedente (non etiam coram arbitratore) factam confessionem, iudicialis instar, valere, *arg. l. 1. ff. de Arbitr. cum Bartolo in l. 1. C. hic, in fine, tradunt citt. Maranta adu 5. n. 31. & Mascardus conclus. 368. num. 15.**

Septimò, præsentè adversario, vel eius Procureto, curatore vel tutore, saltem de jure Civili, *l. Certum cit. §. 3. instar iudicati, quod non tenet, nisi inter præsentès, l. Ab unoquoque 47. ff. de Re iudic. Nisi confessio in scriptis, v. libellò oblatò, fiat, vel eam iudex acceptet nomine absentis, & iste postea ratam habeat, in scriptis enim redactam, *Zolina in ff. hic n. 4. & ita acceptatam arg. l. 1. §. 15. ff. de Magistr. convent alii valere volunt apud cit. Perez n. 7.* Imò ex æquitate Canonica, etiam absente adversa parte, in Jure factas non erroneas confessiones perinde, ut alias iudiciales, plenam fidem mereri, cum *citt. Panormit. n. 16. volunt Honorius hic n. 10. & Bruneman. in l. Certum cit. n. 4. quòd, cum reus se debere coram iudice sciens prudensque confitetur, non appareat, quæ fronte id postea præsentè adversariò coram eodem inficiari aut revocare: neque etiam, quæ conscientia à iudice debitum probandi onus imponi auctori: & multò minùs, quomodo istò, in probatione deficiente, absolvi reus possit.**

Octavò, cum expressione causæ, quæquam ad iudicalem confessionem exigunt *Welenbec. & Perez ad hanc Rubric. ille in ff. n. 5. iste 1. C. n. 8. quòd aliàs facta non videatur ex certa scientia, sed potius ex abrupto. At verius causæ expressionem exigì, cum *citt. Panormit. n. 14. negat Mascardus l. cit. n. 8. quòd, facta iudice præsentè**

præsente, deliberatò animò, & non nisi de re certò cognita facta præsumat. Ita declarata

11. Judicialis confessionis vis in iudicio maxima est; cum non tantum ejus, quod ita confessus contra se asserit, probandi onere adversarium relevet, *l. Generaliter* 12. *C. de non numerata pec.* sed quascunque, etiam per testes & instrumenta pro confesso factas, probationes, & pro eo militantem Juris & de Jure præsumptionem tollat, ac notorium inducat. *c. Vestræ 7. de Cohabit. cleric. & mul.* ut contra se confessus pro iudicato & suam sententiã quodammodo condemnato habeatur, *l. Post rem 36. ff. de Re judic. l. 1. l. Certum cit. pr. ff. & l. Unica, C. hinc juxta illud Christi, Ex ore tuo te iudico, Lucae cap. 19. v. 22.* quòd nemo in iudicio contra se quid falsi præsumat confiteri, Maranta *cit. Act. 5. de Confess. n. 21.* & Mascard. *conclus. 344. à n. 1.* & propterea convicti & simul confessi, *l. Observare 2. C. Quorum appell. non recip.* imò confessi tantum in causis Civilibus & Criminalibus appellatio non recipiatur, Panormit. *in c. Cum speciali 61. §. Porro, de Appellat. num. 5.* Quam probandi vim non tollit nullitas processus, ob non servatum in eo ordinem Juris; quantumvis enim in eo lata sententia aliàs non teneat, valida tamen est in eo coram iudice competente facta confessio; ut ex ea sententia ferri queat, *cit. Maranta n. 24. & Mascard. num. 4.* Unde

12. Dubium & non levis in praxi momenti controversia oritur, an contra confessum opus sit sententiã definitivã. Hanc in causis Criminalibus necessariam, Panormit. *in c. At si clerici cit. n. 16. cit. Maranta n. 26.* & aliorum communis est doctrina, patetque ex *l. Si confessus 5. ff. de Custod. & exhib. reor. & c. Cum super 2. ubi Canonicus, simoniam in iudicio con-*

fessus, ab officio & beneficio per sententiam removetur. Ratio est partim; quia in hujusmodi causis confessus, si alia criminis indicia non adsint, pro iudicato & condemnato non habetur; non solum propter maximum periculum vitæ, quod in iis vertitur: sed etiam propter incertitudinem pœnæ irrogandæ: & quòd rei aliquando, non tam facinororum conscientia, quam mortis cupidine, rædiòque vitæ, aut carceris, metùve tormentorum contra se confiteantur, *l. 1. §. 17. & §. Si quis ultro 27. ff. de Q. Q.* partim verò; quia ad pœnam etiam ipso Jure inflictam (exceptis censuris, irregularitatibus & pœnã in incestuosum conjugem latã, *c. Transmissa 4. de Eo, qui cognovit &c.*) ante sententiam obligatio non detur, *arg. c. Cum secundum 19. de Heret. in 6. Zaccarius in ff. ad hanc Rubric. n. 18. & ibi Bruneman, in l. 1. n. 3.*

In causis autem Civilibus sententiã esse opus, indistinctè negat Maranta *l. cit. n. 26.* quòd in his contra se confessus, ut dictum, habeatur pro iudicato: & in eum, quasi suã sententiã jam condemnatum, nullæ partes sint iudicantis per text. *l. Proinde 25. §. fin. ff. ad L. Aquil.* eamque ob causam, debitum, v.g. confessio, tempus duntaxat ad executionem, sive solutionem assignetur, *l. Si debitori 21. ff. de Judicis & Et iudicatum 16. ff. iudicatum solvi.*

Sed, licet solvendi duntaxat præceptò opus sit adversus eum, qui actoris intentionem plenè, & ante litis contestationem est confessus, per text. *cit.* adversus eum tamen, qui post litem contestatam primum confessus est, sententiam condemnatoriam rectè exigunt Panormit. *in c. fin. cit. n. 18.* & Decius in *c. At si clerici cit. n. 23. cit.* Mascard. *n. 5.* & Perez *n. 2.* propter expressos textus *c. Prætereà 10. ibi, Ex confessione procedat contra eum* sententiã,

sententia, de Transact. l. Julianus 3. & l. Qui Stricium 5. ff. hic: quibus confessum condemnandum discretè asseritur; quòd pro iudicato habeatur. Idem persuadet ratio; quia iudicium semel captum sententiã terminandum est: & iudex, qui de causa cognovit, super eadem debet pronuntiare, l. De quare 74. pr. ff. de Iudiciis.

Neque contrarium evincit *l. 1. cit.* quia eã confessum pro iudicato propriè non haberi, non obscurè insinuat dictio *Quodammodo*, denotans improprietatem, Bartol. in *l. 1. ff. Rerum amot.* & Jason in *l. Scire 29. ff. de V. O. n. 4.* quòd scilicet non sit opus ulteriori probatione & causæ discussione. Neque etiam *§. fin. cit.* quia in eo subintelliguntur verba, *In cognoscendo*, Glossa *fin. in c. Cum olim 15. de Rerum permut. aut verba, Nisi in condemnando seu ferenda sententia condemnatoria, juxta l. Julianus, & l. Qui Stricium cit.* Glossa in *§. fin. cit.*

14. Dubium secundo est, an litigans pro confessio habeatur, quando Positionibus adversarii sui respondere recusat. Pro confessio eum non haberi in causis Criminalibus, communis sensus est DD. quia in huiusmodi causis propter maximum præiudicium, quod afferunt, omnino liquidæ & luce meridiana clariores probationes exiguntur, *l. Absentem 5. ff. de Penis, & l. fin. C. de Probat.*

15. In Civilibus autem litigantem, si post litem contestatam & præstitum Calumniæ, sive, ut Practici vocant, *Dandorum* iuramentum, adversarii sui positionibus à iudice iustus, respondere absque rationabili causa recuset, quoad ea, quæ in positionibus sive articulis continentur, pro confessio habendum, decidit Bonifacius VIII. *c. fin. in 6. cum* propter contumaciam: tum vero; quòd taciturnitas in loco & tempore, quò interrogatus respondere tenetur, Juris præsumptione vel

interpretatione pro consensu habeatur; *Reg. Qui tacet 43. in 6.*

Absque causa, inquam; quia pro confessio non habetur casu, quò non respondet ex rationabili causa, *c. cit.* cuiusmodi esset, si in articulis contenta essent superflua & causam, de qua agitur, nullò modò concernerent: si positio esset incerta, dubia & obscura; quia, sicut responsio, sic & positio interrogatoria certa & clara esse debet: si esset calumniosa, impossibilis, vel captiosa, hoc est, respondentem inducens ad perplexitatem, Glossa in *c. cit. V. Rationabili*: si attingeret crimen omnino occultum ipsius rei; tale enim, etiam ad rem faceret, prodere, sèque infamare non teneret: neque etiam de eo legitime interrogatur, Glossa in *c. Cum causa 37. V. De causis, de Test. & attest. Engel ad banc Rubr. n. 11.* Unde præsumptionem, quã respondere iustus, si tacet, pro confessio habeatur, Juris tantum, non etiam de Jure esse, & probationem in contrarium admittere, notat Laiman in *c. fin. cit.*

Dubium tertio est, an confessio Procuratoris noceat Domino. In quo frequentiori DD. calculò recepta est distinctio inter Procuratorem, instructum mandato solum generali, aut omnino voluntariè & nullà necessitate cogente, contentem: & eum, qui mandatum habet speciale, aut generale quidem, sed ad ea, quæ speciale exigunt, expressè se extendens: cujusmodi olim habebant Occonomi Ecclesiarum & Monasteriorum, *c. 1. Volumus 2. & can. Quia in quibusdam 4. dist. 89.* & ex necessitate officii & iudicii ad adversarii positiones post litem contestatam respondendò confitetur. Et prioris quidem confessionem domino non nocere, ex *l. Si hinc 9. §. 4. ff. de Interrogat. in jure suo*, vel potius ex *l. Ceterum cit. §. 4. ff. hic*: posterioris verò illi præiudicare desumitur, ex *c. fin. lit. 6. Diligenti*

Dilectus 2. in fine de Capell. monach. & c. Suborta 2. de Sent. & re judic. cujus textu procuratoris nomine hujusmodi Oeconomum, ab Episcopo & Capitulo simul designatum intelligi, vult Gonzalez *in c. fin. cit. n. 11.* Ita iste post Bartol. *in l. Certum cit. §. Sed an 4. n. 2. & Zoesium in ff. ad banc Rubric. n. 7.*

18. Simili modo confessionem Prælati, si extra judicium, aut omnino voluntariè, nullaque judicii & officii necessitate cogente, facta sit, Ecclesiæ vel Monasterio non præjudicare, arg. *c. 1. de In integr. restit. eam verò, quæ in judicio & ex necessitate sit, his nocere, ex communi DD. sensu tradit, & Rotæ Decis. firmat Barbosa de Offic. Episc. alleg. 125. num. 3. confessionem Archiepiscopi, quæ Ecclesiæ præjudicavit, c. Si diligenti 17. ibi, Cùm secundum confessionem suam, de Præscript. non voluntariè factam, sed ex necessitate judicii processisse: vel, si judicii necessitas non urgebat, eam cum Capituli consensu factam, notans *ibid. n. 7. & in c. fin. cit. n. 10.* ut Juri sit conformis, arg. *c. 1. junctâ Gloſsâ, v. Ab omnibus, de Constitut. Casu tamen, quò Ecclesiæ Prælati confessione esset læsa, ei succurreretur beneficiò in integrum restitutionis, c. fin. de In integr. restit. in 6. vel errorem, si quis intervenisset, ante conclusionem in causa posset revocare, Panormit. *in c. fin. cit. num. 4.***

19. Dubium quartò est, an confessio auctoris revocari valeat à successore. In quo multum interest, an successor universalis sit, aut singularis; cùm enim ille in omnia defuncti jura succedat, confessionem, quam author sive defunctus, revocare etiam ipse valet, & non obscure permittitur, *l. Non idcirco 9. C. de J. & P. J.* Alia ratio est singularis: ad quem cùm actiones Personales auctori competentes non tranſeant, ad eum etiam non tranſi-

bit confessionem revocandi facultas, Bartol. *in l. Si tertius 6. §. Si quis prius 4. ff. de Aqua pluvia arc. Jordanus Lucubrat. Lib. 14. Tit. 16. num. 146. & Haunold. Tom. 5. de J. & J. Tract. 3. n. 522.*

Dubium est quintò, an judicialis confessio rei præjudicet criminis sociis. Non præjudicare, delimitur ex *l. Non debet 47. ff. de R. J. & propterea reum, crimen de se confessum, de sociis & complicibus, si infamia aut huic æquivalentia indicia non præcesserint, non interrogandum, Regulæ instar tradunt Clarus §. fin. q. 21. n. 3. v. Dicitur Socii. Menoch. de Arbitr. casu 474. n. 18. Farinac. Prax. Criminal. q. 43. n. 3. & Mascard. Conclus. 1318. n. 1. propter claros textus *can. fin. 15. q. 3. c. 1. hic, & l. fin. C. de Accusat.* cujus clarus & notatu dignus textus est, *Cùm veteris Juris auctoritas de se confessos, nec interrogari quidem de aliorum conscientia sinat, nemo de proprio crimine confitentem super conscientia scrutetur aliena.* Non minus perspicua est ratio; quia socius criminis est criminofus: qui, præsertim si morbò sive crimine simili laboret, idoneus testis non est, *c. Super eo, 12. c. Personas 20. & c. Testimonium 54. de Test. & attest. quia criminofus plerumque optant socios, tam criminum; ut sua minus damabilia videantur, quàm pœnarum: & ex alieno, præsertim superioris vel inimici, confortio in suppliciis levamen quærunt, l. fin. cit. Barbosa *in c. Veniens. 10. de Test. & attest. n. 2. & Gonzalez in c. 1. hic, n. 6.***

Neque obstat; quòd in criminum socios inquiri, interfit Reipublicæ; ne delicta maneat impunita, *c. Ut fama 35. de Sent. Excommunicat.* quia, ut judex ad inquisitionem specialem procedat, non sufficit testimonium criminofosi: sed requiritur; ut diffamatio, vel huic succedanea criminis indicia præcedant, *c. Qualiter 14. de Accusat.*

Q9 3

Ista ta-

21. Ista tamen Regula varias & Tribu-
nalia praxi receptas patitur excep-
tiones in variis criminibus, Jure exceptis:
in quibus, sicut à cæteris Judicariis in cri-
minofos Procelsus, sic etiam ab hac Re-
gula receditur, & crimen de se confessi
de sociis sive complicitibus interrogantur:
cujusmodi sunt

22. Primò, quæ in Reipublica perni-
ciam specialiter cedunt, ut crimen læsæ
majestatis, *can. fin. c. 1. cit. & l. Quia-
quis 5. §. fin. C. ad L. Jul. Majest. Hæ-
resis, c. In fidei 5. de Hæret. in 6. Fallati-
onis monetæ, l. Si quis numero 2. C. de
Fals. monet. Veneficii seu magiæ, l. fin.
C. de Malef. Latrocinii & Grassationis
viarum, l. Divus 6. ff. de Custod. reor. &
l. Provinciarum 10. C. de Feriis, Assassi-
nii, Sacrilegii &c. Farinac. q. cit. à n. 56.*

Secundò, delicta occulta & difficilis
probationis; ut veritas plerumque per
alios, quàm socios nequeat haberi: cujus-
modi sunt suppositio partus, homicidium
per venenum, cædes, aut furtum clam &
de nocte commissum &c. cum enim su-
per talibus, ob probationis difficultatem,
testes etiam inhabiles recipiantur, & indi-
cia leviora pro sufficientibus habeantur,
ea confessi de sociis interrogari permit-
tuntur, Farinac. cit. q. 43. n. 68. & 103.

Tertiò, quæ suâ naturâ sine socio
seu complice non committuntur: ut con-
spiratio in Episcopum vel Principem, *can.
Si quis 22. in fine, 6. q. 1. & c. fin. de
Testib. cog. Sodomix, adulterii, stupri;*
quia etiam hæc ferè occulta & difficilis
sunt probationis, Idem à n. 89.

Quintò, quæcunque cum publico
aut etiam privato damno primùm sunt
committenda, vg. machinatio proditio-
nis, incendii, cædis & alia de quibus latè
Farinac. Menoch. Mascard. l. cit.

23. Demum ex consuetudine, an, & qui-
bus sociis vel complicitibus crimina com-

missa sint, in variarum Provinciarum Ca-
ris, de se confessos, interrogari, advertit
*cit. Farinac. n. 123. cui tamen ipse Juri
observantiam meritò præfert, arg. l. Sed
licet, 12. ff. de Offic. Præsid. quâ Non tam
quid Roma factum, quàm quid fieri de-
beat, spectandum, dicitur & observan-
dum.*

Ut autem crimen judicialiter con-
fessus de sociis interrogari possit, DD. pal-
sim requirunt Inprimis; ut, qui interroga-
tur, non sit ob perjurium, mendacia, com-
mercium diabolicum, aut familia crimina
infamis: neque etiam à se denuntiati in-
imicus capitalis; cum talis ab accusando,
denuntiando, testificando sit removendus,
*c. Repellantur 5. de Accusat. & c. Per viam
32. junctâ Glotsâ, V. Inimicitias, de Simonia
Clarus §. fin. cit. q. 24. n. 5. & Farinac. q.
12. n. 39. neque ob vilitatem, levitatem, ve-
tæ turpidinem, aut aliunde suspectus neque
etiam in dictis & denuntiationibus vari-
us, & sibi contrarius; cum, qui jam
asseverat, quod ante negavit, sicut ante,
nunc quoque mentiri possit; & idcirco
nullam fidem mereatur, Farinacius cit.
q. 43. n. 185. & Laiman. in c. 1. n. 12.*

Deinde; ut, extra casum, quò con-
tra personam aliquam non levis, sed ve-
hemens & ex indicis multum urgentibus
orta præsumptio est, crimen de se judi-
cialiter confessus, à giudice de sociis inter-
rogetur in genere, an, quem, vel quos:
non in specie, sive individuo, an complicem
habuerit Titium vel Cajum; hoc enim
suggerentis potiùs, quàm quærentis esse
videtur, *l. 1. §. 12. ff. de Q. Q. cit. Me-
noch. n. 53. & Farinac. n. 132. cum Cla-
ro §. cit. q. 21. n. 4. judices salubriter mo-
nens; ut ab omni suggestionibus abstinere;
ne iis alios indebitè vexandò proprias ani-
mas perdant.*

Demum, ut ejus dicta verisimilia,
hoc est, personæ, loco, tempori, aliisque
circum-

circumstantiis congrua sint, & super socii denuntiatione tortus in ea persistat: & ferè etiam ante vel post torturam juramentò confirmet; cum enim in alterius præjudicium aliquid affirmanti, etiam omni exceptione majori, non jurato fides non habeatur in causis Civilibus, multò minus homini sua confessione criminosa socium denuntianti, sine juramento credendum est in Criminalibus, in quibus indicia clariora & pleniores probationes Jure exiguntur, *citt.* Clarus *n. 10.* Menoch. *n. 60.*

27. Dubium sextò oritur de fide, quam facit, seu de vi, quam habet à reo, de se confesso, facta denuntiatione seu manifestatio complicitis sive socii criminis: qua in re multum refert, quomodo ista sit facta.

Et quidem, si confessus in crimine non excepto ad judicis interrogationem socium manifestet, ex ea judex contra denuntiatam personam per specialem de eo inquisitionem procedere, de Jure non potest; cum enim talis interrogatio facta sit contra prohibitionem Juris, *c. cit. Et. fin. C. de Accusat.* ex ea secuta socii denuntiatione, tanquam non legitima, judicem ad inchoandam de persona inquisitionem movere, non concurrentibus aliis indicis, non potest, *citt.* Menoch. *n. 25.* & Mascardus *n. 11.*

28. Si verò reus, de se confessus, sponte: vel legitime, hoc est in criminalibus exceptis: vel, ubi Consuetudo loci permittit, etiam in aliis criminibus interrogatus socium denuntiet, opus est distinctione; vel enim ejus denuntiatione est adminiculata sive, quod idem est, uno vel pluribus aliis indicis & conjecturis, v.g. per sonæ denuntiatæ infamiã, temporis, loci, aliisque circumstantiis, eam verisimilem reddentibus, adjuvatur vel non? Si prius, eam ad ulteriorem & specialem de persona denuntiatam inquisitionem:

imò, si indicia valde urgentia & potentia sint, etiam ad personam, præsertim à duobus vel pluribus denuntiatam, apprehensionem & torturam sufficere, censent laudati Farinac. *num. 145.* & Mascard. *n. 14.* Si posterius, & denuntiatione non adminiculata, sed omnino nuda est, nullisque indicis adjuvatur, eam non tantum ad denuntiatam torturam, vel apprehensionem: sed etiam ad hunc transmissò libellò, ut personaliter compareat seque defendat, citandum, imò etiam ad specialem inquisitionem, sive informationem de ejus delicto summendam, non sufficere, cum *citt.* Mascard. *n. 11.* & aliis ab isto *n. 9.* relatis, censet Laiman. *in c. 1. cit. n. 17.* cum quòd in *Constitut. Criminal.* Caroli V. *art. 31. P. zum vierdten* ad inquisitionem summendam de persona, à reo de se confesso denuntiatam exigatur; ut sit suspecta, hoc est, iis moribus, ut ejus denuntiatione verisimilis appareat: tum verò; quòd, Gentium & Naturali Jure spectato, accusatori & denuntiatori (quòd ratione publici officii, aut juramenti ad id non obligatus, vel omnino integræ & illæse existimationis homo non est) in alterius præjudicium non credatur: nisi denuntiatum crimen aliquo modo verisimile sit; cum aliàs cuiuslibet liberum esset, suo arbitratu alterius famam lædere, ejusque personam adducere in discrimen. Contrarium tamen, & rei de se confessi denuntiationem, etiam non adminiculatam saltem ad informationem de persona & delicto summendam sufficere, cum *citt.* Claro *n. 5.* & Farinac. *n. 129.* satis probabiliter existimat, Haunold. *Tom. 6. de J. & J. tract. 3. n. 282.*

Dubium est septimò, de pœna ejus, 29. qui crimen in judicio confessus est incidenter. Puniri cum posse, patet ex *c. Cum super 2.* An autem pœnã Ordinariã, dubitandi ratio est; quòd hujusmodi pœnã quis non

quis non plectatur sine legitimo accusatore, *can. De manifesta, 2. q. 1. & c. 1. de Accusat.* accusator autem planè deficiat, ubi crimen solummodo incidenter & cum de eo non ageretur, in iudicium venit.

Verùm, licet ob allatam rationem ab solam incidentem ejus confessionem pœnæ Ordinariæ obnoxius de Jure non sit, eâ tamen puniri potest, si iudex, inflitutum novò processu, in criminofum ex officio inquirat, ut, in *c. Cum super cit.* cum Glossa, *V. Confessus*, sentiunt Parmorit. n. 7. Barbofa in *Select. num. 11.* & Gonzalez n. 4. suû hunc sensum defummentes ex *c. cit.* ubi Innocentius III. Canonicum, Simonia: crimen incidenter confessum, privavit officio & beneficio: quæ est pœna ordinaria Simonia: *c. De hoc 11. & c. Per tuas 37. de Simonia:* utique inflitutum contra confessum novò iudicio inquisitionis, Glossa *cit.* quàm probat Decius in *c. 1. de Except. num. 4.* & amplectuntur ceteri DD. teste Barbofa *l. cit.*

Neque cum ea pugnat; quòd *c. Quam sit 9. de Excess. Pralat.* clericus propter publicam confessionem delicti carnalis ordinariâ pœnâ suspensionis ab officio & beneficio punitus fuerit sine nova accusatione vel inquisitione; quia ita punitus fuit non tam ob delictum illud, quàm ob publicam jaclantiam & de illo gloriationem: de quo, utique minimè levi crimine testes depoluisse in iudicio, contra ipsum instituto, ex verbis *Si tibi constiteris*, desumunt iidem Barbofa in *c. Quam sit cit. n. 5.* & Gonzalez *l. cit. n. 11.*

30. Neque eidem adversatur, *c. Inquisitionis 21. de Accusat.* ubi relatò Innocentii III. perquam celebri rescripto; cum per viam Inquisitionis proceditur, Simoniacus: non pœnâ Ordinariâ depositionis, sed arbitrariâ afficiendus asseritur: nisi Simonia commissa esset in Ordine aut Beneficio obtento: cujusmodi non erat Si-

monia commissa in casu, *c. Cum super cit.* quia ista commissa fuit circa alterius electionem. Non, inquam, etiam hic reus adversatur; quia eò ordinariâ pœnâ impositio non prohibetur, cum proceditur per Inquisitionem, præsertim in crimine Simonia: Ecclesiæ imprimis petuotioso & invito, *c. Si dominus 3. c. Tanta 7. & c. de Simonia*, sed solummodo petmittitur, ut, spectatis circumstantiis, pœnâ moderatio adhibeatur, Laiman. in *c. Cum super cit.* & Pirrhing ad *hanc Rubricam, num. 18.*

ARTICULUS II.

De Confessione Extrajudiciali.

SUMMARIUM.

31. Natura hujusmodi Confessionis.
32. Ea in Criminalibus iudicium facti ad torturam:
33. In Civilibus, adversariò presente & expressâ causâ facta plenè:
34. Secus semiplenè, aut minus probat;
35. Nonnullis casibus exceptis.
36. Eadem à moribundo facta & probata liberationem:
37. Non etiam obligationem in hactenus præjudicium plenè semper probat.
38. Aliquando vim legati aut fideicommissi habet.
39. Confessio Sacramentalis ulli usui non est in iudicio.
40. In hoc repertam Confessionis sicutdam usui esse, asserentium,
41. Et vera id negantium Opinio,
42. Eâ descripta peccata cadunt sub sigillum Sacramentale.
43. Vel saltem sub secretum Naturæ,
44. Ejusmodi Scheda usum in iudicio non permittens.

Extra-